Nro 208
D. 2. Września.
SOBOTA.
ROK 1826.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Przejście Dniestru przez Żółkiewskiego 1620.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Przykład następuiący dowiódł że *zbyteczna* troskliwość matek do dzieci szkodliwe mieć może skutki. Przy ulicy *Wiejskiej* Przekupka po chrzcinach położyła przy sobie w łóżku (w którem także Akuszerka iej spała) niedawno narodzoną Córkę, 3 tygodnie maiącą. Dziecie to między dwoma temi kobietami leżące, przypadkowie uduszone zostało.

Artykuł nadesłany. — Zdarzenie prawdziwe. — Klementynie P.. do 3ch młodszych braci, po ciężkiej chorobie *Mamy*, przybyła siostra. Kończąc rok 7my czyta iuż to *wiązanie*, którym dzieci Polskie udarowała, poświęcaiąca przyiemne pióro, gruntownej nauce z poważną dla młodych rozrywką. Na pierwsze pytanie uradowanego Rodzeństwa, *iak Siostrzyczkę nazywać będziemy?* najstarsza z uniesieniem powiada: „*Niech się nazywa Helenką, może tak dobra będzie!* Znaiąca wartość dobroci, tyle używała sposobów, tyle prosiła Rodziców i Przyiacioł, że nowo narodzonej *Helena* imie dano. Któż będzie żądał większej z książek korzyści... Kto z dzieł swoich takiego doczeka owocu; wieleż to podobnych od wyjścia z druku *Wiązania Helenki* mogło być zdarzeń. Podobny znowu obraz młodzi wystawiaią Rodzice, którzy z rozrzewnioną *Babunią* dla pierwszej *Córki* i *Wnuki* najmilszych dobieraiąc imion, tę lubą serc przywiązanych pociechę, tę iedyną trwałej rozkoszy nadzieię, *Helenką* zowią. Jeżeli kochane dziecie szczęśliwe będzie, wdzięczna za dary Nieba Rodzina, nieraz w tkliwych uniesieniach i piszącą dla *Helenki* wspominać będzie.

Znawcy muzyki obecni na wczorajszym Koncercie, zgadzaią się powszechnie, że młodzi *Rątscy* z znakomitym postępem pomnażaią swój talent, *Karól* na Skrzypcach a *Antoni* na Fortepjanie. Także 5cioletni *Staś* wystąpił pierwszy raz i odebrał sprawiedliwie należne mu oklaski. W ogóle amatorowie byli wczoraj zadowolnieni (uznano iednak, że wykonanie warjacji *Rodego* było popisem zawczesnym.)

Wczoraj ciepła było stopni 23.

Ze Stopnicy d. 11 Sierpnia. — Uwielbiaiąc czyny ś. p. *JW. Jgnacego Wielogłowskiego Prezesa Dyrekcji Tow: Kredyt: Ziemskiego w Wtwie Krakowskiem, w Kielcach*, w pośród opłakuiącego Rodzeństwa, i mnogich, a prawdziwych Przyiacioł, w dniu 7 b. m. zgasłego; licznie zebrane Duchowieństwo, wielu znacznych Obywateli, znakomici ze stolicy województwa Urzędnicy, Bióra obwodowego Członki, i niemal wszyscy mieszkańcy miasta i okolic *Stopnicy*, z prawdziwym żalem nad zgonem, który dla serc wszystkich dotkliwą sprowadził boleść, oddali ostateczną zwłokom iego usługę i takowe po żałobnem a wystawnem Nabożeństwie i światłych przemowach Kapłanów, w grobie Kościelnym OO. *Reformatów Stopnickich* obfitemi skropiwszy łzami, dziś, na wieczny złożyli spoczynek. A że, życie Męża,

z którego godne do naśladowania pozostały wzory, taynem dla potomności być niemoże, przeto oddaiąc hołd cnocie, wynurzam publicznie, że ś. p. JW. *Jgn: Wielogłowski*, będąc z domowej zaciszy, na urzęda honorowe, *Sędziego Pokoiu, Marszałka Sejmiku Powiatu Stopnickiego*, nakoniec przez wybór współ Obywateli, cnotliwych oceniać umieiących, na styr Dyrekcji wyż wspomnionej, powołany, bez względu na osłabione zdrowie, daleki od osobistych widoków, iedynie dla dobra kraiu, stanął na przeznaczonym mu dostoieństwa stopniu. A w tych wszystkich koleiach, postępuiąc zawsze drogą prawości, zasłużył na imie cnotliwego i gorliwego Urzędnika, najprzychylnieyszego rządowi i kraiowi swemu Obywatela. W domowem zaś pożyciu, najlepszego Małżonka, Ojca, wzorowego Sąsiada, osobiste nawet dla szczęścia innych pełniącego ofiary i największego ludzkości protektora. Te więc należne ś. p. JW. *Jgnac: Wielogłowskiemu* zalety, aczkolwiek słabemi oddane kolorami, będąc istną prawdą, niepotrzebuią ozdoby. Są one pomnikiem unieśmiertelniaiącym sławę ukochanego Męża, a pomnikiem tym trwalszym, że w sercach wszystkich, którzy go znać szczęście mieli, założonym. — A. Ju......

ROZMAITOŚCI.

Chociaż *Sułtan* wszelkiemi sposobami usiłnie śpiesznie swój zamiar reformy przyprowadzić do skutku, przecież zachodzą różnego rodzaiu trudności. Janczarowie w *Azji* poprzysięgli opierać się wszelkiemi sposobami tym nowym na sposób Europejski urządzeniom. Na Seraiu poprzylepiano paszkwile, a gdy Sułtan z świetnym orszakiem w czasie święta *Bejramu* iechał do Meczetu, cały Lud okazywał ponurość i smutek; tegoż dnia rozkazano aby wojsko wystąpiło w nowych mundurach i odbyło musztrę, podług taktyki Europejskiej, na ten widok starzy Turcy płakali. Krew ieszcze płynie, niema chwili aby komu głowy nie ścięto. To wszystko wróży wojnę domową! Tymczasem Grecy wznawiaią zapał do nowej walki, ofiary patryotyczne ponawiaią się z dniem każdym, szczególniej Grek *Genadjos* łoży cały maiątek i wszelkie usiłowania dla sprawy współbraci. Wszyscy niecierpliwie oczekuią na działania Lorda *Kochran*, którego iuż zaczyna się lękać *Wice Król Egiptu*. — W bliskości miasta *Guadalaxara* w *Hiszpanii* wyleciał w powietrze dom, w którym ogniomistrz urządzał ognie sztuczne, maiące być spalone w dniu Imienin Xcia *Infantado*; 5 mężczyzn, 4 kobiety i 3 dzieci ogniomistrza utraciło życie, a 12 ludzi zostało ciężko ranionych. Ogniomistrzowi oderwał proch pół twarzy i ramie. — *Don Nazario Eguia* Jenerał Hisz: rozkazał 8 Officerów z swego korpusu za to rozstrzelać, iż chcieli umknąć do *Portugalji*. — W pobliskości *Helsinger* w *Szwecji* była taka susza i upał, iż powstał pożar ziemi, który staraią się utamować przez kopanie rowów wokoło miejsca pożaru. — Węgierskie miasteczko *Sala-Egersek* przez powtórny pożar, który iak utrzymuią miał być rozmyślnie podłożony, zupełnie zostało spalone. — Dnia 12 z. m. skończył Król Angielski 64 rok życia. — W *Dublinie* pracuie teraz 300 tkaczy przy traktach publicznych, dano im to zatrudnienie aby mieli sposób wyżywienia się, gdyż Tkactwo zupełnie ustało. — Zmarły Prezydent *Stanów Zjednoczonych John Adams* był 8 lat starszy od *Jefersona*, *Jeferson* 8 lat starszy od *Madisona*, *Madison* 8 lat starszy od *Monroa* a *Monroe* 8 lat starszy od teraźnieyszego Prezydenta *Adamsa*, ta osemka zastanawia Amerykanów. — Niedawno w *Bawarji* między *Sackenbach* i *Nantenbach*, w górach postrzeżono ogromnego Węża maiącego 20 stóp

długości! głowa iego była wielkości głowy zwyczajnego Wyżła. Jeden z wieśniaków widział tego węża gdy za krzakiem leżał zwinięty, a drugi spostrzegł go w chwili gdy się spuszczał z góry odległej o 320 kroków od rzeki *Menu*, zkąd 3 skokami rzucił się w wodę. Ci wieśniacy stawieni zostali przed władzą miejscową, gdzie opisać musieli sumiennie, wszystkie szczegóły. Teraz trudnią się zchwytaniem lub zabiciem tego potworu. — Z Akt kryminalnych miasta *Bolonji* okazało się, iż w ciągu ostatnich 6 miesięcy r. b. popełniono w mieście i w tamecznej okolicy 96 morderstw połączonych z rabunkiem lub kradzieżą. — Na ostatniem posiedzeniu Królewskiej Akademji lekarskiej w *Paryżu*, czytano kilka wiadomości, zaiąc mogących nie tylko lekarza, ale nawet każdego prawnika, a w ogólności każdego, co nad umysłem ludzkim lubi się zastanawiać. P. *Barbie* przytoczył z powodu morderstwa, iakie popełniła *Kornie* w napadzie wściekłości macierzyńskiej, przykład podobny, kobieta okazywała wkrótce po pologu taką chęć do morderstwa, iż mąż musiał ią zamknąć. P. *Eskirol* doniosł, że od czasu iak *Kornie* morderstwa się dopuściła, iuż 7 kobiet z powodu podobnej umysłowej choroby zgłaszało się do szpitala, pod iego zawiadywaniem będącego.

(*Dalszy ciąg Raportu Najwyż: Sądu Karnego w Petersburgu.*)

W takim porządku rozpoznawszy całą sprawę Kommissja przystąpiła do ustanowienia podziałów. Do tego, trzeba iej było: oznaczyć główne *rodzaie* winy; w każdym odróżnić iej wszystkie *względy* i ułożywszy ie w porządku ich rozciągłości, ze składu i powiązania ich, zasady podziałów wyprowadzić. *Rodzaie winy.* Wszystkie różnorodne części tej rozległej sprawy, ogólnie ie uważaiąc, wystawiaią ieden główny zamiar: to iest zamiar *wstrząśnienia państwa, wywrócenia zasadniczych praw ojczyzny, obalenia całego porządku monarchicznego.* Trzy środki, trzy główne rodzaie niegodziwości przedsiębrano dla dopełnienia tego zamiaru: 1) carobójstwo, 2) powstanie, 3) rokosz wojskowy. *Względy winy.* Za każdym z tych głównych rodzaiów ciągnie się długi szereg występków. Te wszystkie w ogóle do trzech stopni należą: 1) znaiomość zamiaru, 2) przyzwolenie nań, 3) oświadczenie się na spełnienie iego; każdy atoli z tych stopni ma ieszcze swoie podziały, których wyszczególnienie następuiące. *Co do pierwszego.* 1) Zamiar carobójstwa *przez ofiarowanie się własne na to*, przez natchnienie lub wyznaczenie innych do tego; przez przyięcie na siebie tego czynu; przez obmyślenie środków dla dopełnienia onego. Tu także należy i rzeczywiste targnienie się na życie którego bąc członka rodziny cesarskiej. 2) Zamiar wytępienia rodziny cesarskiej lub zabicia którego z iej członków, *przez podniszczenie drugich ku temu*, przez pochwalenie wybranej na to osoby. 3) Zamiar uwięzienia Cesarza, lub kogo z iego rodziny; zamiar wywiezienia iej z kraiu, *przez ofiarowanie się własne*, przez natchnienie lub wyznaczenie drugich do tego. 4) Udział w powyższych zamiarach za pośrednictwem *przyzwolenia*, iakkolwiek bez osobistego na to oświadczenia się lub wezwania innych ku temu. 5) Udział w zamiarze *przez przyzwolenie* aby wywieść cesarską rodzinę, lub ią wolności pozbawić chociażby mu towarzyszyło sprzeciwianie się zamiarowi carobójstwa lub śmierci czyiej z domu panuiącego. 6) Zuchwałe mowy tchnące carobójstwem, miane nie na obradach taiemnych towarzystw, ale w rozmowie zwyczajnej, dowodzące nie ułożonego zamiaru, lecz chwilowej myśli i zapędu. 7) Udział w zamiarach pod iakim kolwiek względem, *przez przyzwolenie*, a nawet przez ofiarowanie się osobiste kiedy poniem odmieniono i cofnięto swe oświadczenia. 8) Udział w zamiarach *przez przyzwolenie*, które iednak odmieniono i cofnięto tudzież gdy sprzeciwiano się wszelkim gwałtownym krokom. 9) *Znaiomość* zamiarów w iakimkolwiek bąc względzie, pewna lecz oboiętna, to iest bez przyzwolenia bez sprzeciwiania się. 10) Znaiomość zamiarow w iakimkolwiek bąc względzie, bez przyzwolenia a nawet sprzeciwiaiąc się celniejszym względom. *Co do drugiego.* 1) Założenie i kierunek tajnych towarzystw które bunt miały na celu; przysposobienie środków do niego, lub wytknięcie czasu kiedy się miał rozpocząć; układanie proiektów, praw, konstytucji, ogłoszeń, rot przysięgi; poduszczanie i namowy żołnierzy. 2) Czynny udział w tym zamiarze, kiedy go iuż inni byli powzięli; także udział, albo przez rozszerzanie pism buntowniczych, albo przez

poduszczanie i namowy żołnierzy. Tu należą i osobiste zagraniczne zwiazki w celu oderwania niektórych prowincji od cesarstwa. 3) Udział w tym zamiarze, przez *rozszerzanie* towarzystw, bąć za pośrednictwem tworzenia nowych braci, bąć za pośrednictwem przyięcia zleceń. Tu także należą wszelkie fałszerstwa, iako to użycie pieczęci i papierów. 4) Udział w zamiarze, ale bez przyzwolenia na kroki gwałtowne, a nawet sprzeciwiaiąc się onym. 5) Udział w organizacji tajnych towarzystw, poźniej opuszczonych, tak dalece iż nawet całkiem z towarzystwa się oddalono. 6) *Dokładna znaiomość* tego zamiaru iakkolwiek bez najmnieyszego spólnictwa. 7) *Znaiomość* iego *niezupełna*, a szczególniej iego gwałtownych środków, czy przyjmowano czy nieprzyjmowano członków. *Co do buntu.* 1) Osobisty czynny udział w buncie, *z przelewem krwi i z zupełną znaiomością ukrytego celu*; także przyzwolenie mianowania siebie iego głową, iakkolwiek bez przelewu krwi i osobistego udziału. 2) Osobisty czynny udział w buncie *z przelewem krwi chociaż bez zupełnej znaiomości iego ukrytego celu.* 3) Osobisty czynny udział *z podburzeniem* żołnierzy, przy zupełnej znaiomości iego ukrytego celu. 4) Osobisty czynny udział *z podburzeniem* żołnierzy, iakkolwiek nie miano zupełnej wiadomości o iego ukrytym celu; tudzież przygotowywanie towarzyszów, przez *proiekta i rady*, z zupełną wiadomością iego ukrytego celu. 5) Osobisty czynny udział, lecz *bez podburzenia* żołnierzy; *podburzenie* bez osobistego udziału, z zupełną znaiomością ukrytego celu. 6) Osobisty czynny udział, bez podburzenia żołnierzy, lub podburzenie bez osobistego udziału, *gdy nie miano zupełnej znaiomości celu iego.* 7) Znaiomość przygotowań do buntu, bez osobistego udziału, *ale z wiadomością iego ukrytego celu.* 8) Przyzwolenie na bunt *nieznaiąc dokładnie iego ukrytego celu.* 9) Znaiomość o maiącym nastąpić buncie, *bez udziału w tem i bez wiadomości o ukrytym iego celu.* 10) Osobisty czynny udział w buncie z podburzeniem żołnierzy, lub podburzenie bez udziału, chociaż po przyzwoleniu, bez znaiomości iednak celu ukrytego. (*Dalszy ciąg nastąpi.*)

DONIESIENIA.

Obywatel maiący Dobra w Wdztwie Mazowieckiem położone, 200,000 złp: wartuiące, życzy sobie na też Dobra na pierwszą hypotekę zaciągnąć summę złp: 50,000 w listach zastawnych. Ktoby takową summę życzył sobie pod korzystnemi warunkami ulokować, raczy się zgłosić pod Nr 1400 przy ulicy Marszałkowskiej na 1sze piętro.

Pałac przy ulicy Fraszki N 2524 sytuowany przy wl... śle, o dwóch piętrach, w którym na dole 2 Pokoie, 2 Alkierze i Kuchnia, niemniej 4 Piwnice; na 1szem piętrze 2 Sale wielkie 2 Pokoie, Kuchnia i 2 Alkierze; na 2giem piętrze 4 Pokoie, 2 Alkierze, Kuchnia wraz z g...rami od S. Michała r.b. ogółem lub szczegółowo do najęcia. Wiadomość bliższą daie Possesor teraźnieyszy na 1m piętrze w tym pałacu mieszkaiący.

Z mocy wyroku prawomocnego w d. 7 Września r. b. o godzinie 3 po południu w Pradze pod Warszawą przy ulicy Targowej pod Nr 160, odbędzie się Publiczna Licytacja na wydzierżawienie roczne Domów dwóch pod N. 159 i 160 tamże będących, a to pod warunkami przed Licytacją ogłosić się maiącemi.

An: Topolski Kom: Sądowy.

Wdowa maiąca iednego Syna, i Guwernera przy nim, życzy sobie utrzymywać Dzieci płci mężkiej Obywateli z prowincji, biorących nauki w Warszawie, na stancyi, stole i z wszelkiemi przyzwoitemi wygodami. Życzący sobie Rodzice oddać swoich Synów, raczą się zgłosić przy ulicy Dunaj na 1wsze piętro od frontu N. 143; a od S. Michała będzie mieszkanie przy ulicy Mostowej pod Nr 222.

Ktoby sobie życzył 9,000 złp. pożyczyć w Warszawie na 1szy Ner hypoteki Domu iakiego, może się zgłosić przy ulicy Rynek Starego miasta pod Nr 60 na 1sze piętro od tyłu, codziennie z rana od godziny 8 do 10tej.

Do Handlu Materjałów Aptecznych, przy ulicy Danielowiczowskiej Nr 620, potrzebny iest młodzieniec około lat 15 maiący, ktoreby dobrze pisać i rachować umiał i dobrej konduity.

Przy ulicy Nowy Swiat pod Nr 1318 na 2giem piętrze są 2 Pokoiki oddzielne z wszelką dogodnością dla JJPP. Uczniów do Szkół publicznych przybywaiących, do wynaięcia.

Paweł Burie wyrabiaiący z włosów różne widoki, cyfry; bukiety etc. powrócił niedawno do tej stolicy i poleca się łaskawem względom Szanownej publiczności; mieszka przy ulicy Bielańskiej Nr 599 na 1 piętrze.

Jest do wypożyczenia na pierwszą hypotekę domu w Warszawie lub dóbr ziemskich w Woiewództwie Mazowieckiem leżących, summa do 12,000 złp.; bliższą wiadomość powziąść można u JP. Węglowskiego Dziekana domu pod Nr 2667 przy ulicy Margrabiego.

Wczoraj wyciągnięte N-ra 45. 10. 51. 16. 52.

Teatr. Jutro 11sty raz Opera *Wolny Strzelec.*